

2. Gældende ret i hovedtræk

2.1. Arbejdsskadesikringen

Loven sikrer enhver, der – lønnet eller ulønnet – antages af en arbejdsgiver til varigt, midlertidigt eller forbigående arbejde her i landet, og loven gælder for alt arbejde, der foretages for arbejdsgiveren. Medlemmer af arbejdsgiverens familie er også sikret, for så vidt de efter beskaffenheden og omfanget af deres arbejde kan sidestilles med andre arbejdere. Arbejdsgiverens ægtefælle er dog kun sikret, hvis der er indgået en lønaftale, der kan tillægges skattemæssig virkning efter kildeskatteloven ved sidste lønudbetaling forud for arbejdsskaden.

Efter lov om sikring mod følger af arbejdsskader (arbejdsskadesikringsloven) hæfter arbejdsgiveren på objektivi grundlag for ansattes arbejdsskader. Ved arbejdsskader forstås:

- ulykkestilfælde, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder det foregår,
- skadelige påvirkninger af højst 5 dages varighed, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder det foregår,
- pludselige løfteskader og
- erhvervssygdomme.

Ulykkestilfælde defineres ikke nærmere i loven, men er udviklet i administrativ praksis og i retspraksis. Herefter er en ulykke: »En udefra kommende eller virkende, af den forsikredes vilje uafhængig, pludselig indtrædende begivenhed, der har skadelig påvirkning af pågældendes helbredtstilstand til følge.« Fra 1993 har Den Sociale Ankestyrelse benyttet en definition, der har følgende formulering: »En tilfældig af den sikredes vilje uafhængig, pludselig udefra kommende indvirkning på legemet, som har en påviselig beskadigelse af dette til følge.« Den Sociale Ankestyrelse har ikke med den sproglige ændring tilsigtet nogen indholdsmæssig forskel. Den Sociale Ankestyrelse har benyttet den nævnte definition på baggrund af Højesterets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1993 side 226, med kommentarer i Ugeskrift for Retsvæsen 1993 B, side 220.

Skadelige påvirkninger af højst 5 dages varighed er heller ikke defineret i selve loven. Der er ikke mange sager om dette skadebegreb. Der er tale om skader, der opstår ved hændelser, der ikke sker så pludseligt, at hændelsen er omfattet af ulykkesbegrebet, og heller ikke ved hændelser eller påvirkninger, der tager så lang tid, at der bliver tale om en mulig erhvervssygdom. Der er ikke i loven fastsat en undergrænse for, hvor lang tid den skadelige påvirkning skal vare, for at et tilfælde kan anerkendes som kort-

varig skadelig påvirkning. Der gælder efter praksis en nedre tidsmæssig grænse på som udgangspunkt 3-4 timer. Der er dog anerkendt skader, hvor den tidsmæssige udstrækning af påvirkningen har været mindre.

Pludselige løfteskader er defineret i loven som »varige muskel-, nerve- og leddskader, der opstår spontant i umiddelbar tilknytning til løftearbejde i akavede stillinger hos personer, som i øvrigt har belastende løftearbejde, når skaden må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af løftearbejdet.«

Dette skadebegreb blev indført i 1996 som et supplement til lovens øvrige skadebegreber. Begrebet minder på den ene side om ulykkesbegrebet, idet der er krav om, at skaden skal ske pludseligt. Begrebet minder på den anden side også om erhvervssygdomsbegrebet, idet der skal være tale om belastende løftearbejde i øvrigt. Især kravet om det forudgående løftearbejde indebærer begrænsninger i adgangen til at få anerkendt skader. Hertil kommer kravet om, at der skal være tale om en varig lidelse, for at skaden kan anerkendes.

Endelig er **erhvervssygdomme** defineret i loven som »sygdomme, som efter medicinsk og teknisk erfaring er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, hvorunder dette foregår, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde. ... Det kan herved bestemmes, at sygdomme kun anses for omfattet, når de er forårsaget af arbejde i bestemte arbejdsområder eller andre særlige vilkår er opfyldt.« (§ 10, stk. 1, nr., 1, 1. og 4. pkt. om sygdomme på fortegnelsen over erhvervssygdomme).

Erhvervssygdomme er endvidere: »andre sygdomme, ..., hvis det godtgøres, enten at sygdommen efter den nyeste medicinske erfaring opfylder de krav, som er nævnt i nr. 1, 1. og 4. pkt., eller at den må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.« (§ 10, stk. 1, nr. 2 om sygdomme uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme).

Der er således tale om 2 typer af erhvervssygdomme. For det første de sygdomme, der er optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, og hvor der gælder en formodningsregel for, at der er årsagssammenhæng mellem påvirkninger i arbejdsmiljøet og sygdommen, når betingelserne i fortegnelsen er opfyldt.

Derudover er det muligt at få anerkendt sygdomme, der ikke er optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, efter en konkret vurdering. Ved denne vurdering skal der efter loven lægges vægt på, om sygdommen efter den nyeste medicinske og tekniske erfaring opfylder betingelserne for at komme på fortegnelsen,